

Posudek oponenta práce

na diplomovou práci Bc. Barbory Kolískové

Výskyt prvku HW ve velšské angličtině

Diplomová práce Barbory Kolískové se zaměřuje na realizaci iniciální hlásky ve slovech s ortografickým zápisem <wh> (*which, whales* apod). Jde o velmi relevantní téma, neboť v zahraniční literatuře mu zatím nebyla věnována přílišná pozornost.

Teoretická část práce shrnuje problematiku akcentů (variet) angličtiny na britských ostrovech a vztah velšské angličtiny k britskému standardu na jedné straně a k velštině na straně druhé. Těžiště textu spočívá v přehledu vokálních a konsonantických inventářů jednotlivých jazyků či akcentů. V oddílu 2.6 se autorka dostává k obecné charakteristice způsobů artikulace z artikulačně-akustického hlediska a v oddílu 2.7 se věnuje předmětu práce, tj. prvku <hw>. Z tohoto je patrný hlavní problém teoretické části – minimálně třetina textu s tématem ani vzdáleně nesouvisí. Autorka například podává celkem podrobný výklad o vokálech britského standardu, dokonce porovnává různé autory; stejně tak o velštině a velšské angličtině. Ani přehled celého konsonantického systému by nemusel být tak důsledný. S výjimkou několika zmínek čtenář do poslední chvíle neví, čemu se chce práce věnovat. Přitom by stálo za to rozvést naopak pasáže týkající se rozdílu mezi /w/ a /hw/ (/w/) v sekcích „velština“, „konsonanty obecně“ a „prvek HW“.

Práce v řadě pasáží vykazuje nižší jazykovou úroveň. Pozitivem je, že se autorka vyvarovala přílišného množství překlepů¹ a nejednoznačných pasáží. Chronický nedostatek však představuje (ne)používání čárek² a používání anglicismů („za poslední“ ve smyslu „v neposlední řadě“) či neúplných vět. Text je příliš často narušen vsuvkami³ a opakujícími se výrazy⁴. Autorka navíc neúměrně často odkazuje k předchozím částem textu a informace několikrát opakuje – „jak jsme zmínili / bylo řečeno výše“ se v celé práci nachází více než 30x (často i dvakrát v jednom odstavci). Repetitivnost informací a dlouhé citační pasáže (často celé odstavce) snižují čtivost textu. Několikrát se rovněž stalo, že je věta ukončena v polovině, resp. konec stránky nenavazuje na začátek další (str. 30-31, 31-32, 37-38).

Praktická část zahrnuje metodu, výsledky a diskuzi. Autorka získala veškerý materiál z již existujícího korpusu velšské angličtiny. Vzhledem k tomu bych očekával vyšší přispění na materiálovém zpracování a provedených analýzách. Určitým nedostatkem práce je též málo obsáhlý vzorek dat – autorka analyzovala sice 20 mluvčích, ale dohromady jen 300 cílových

¹ Pro ilustraci: *Welsh Englis* (klíčová slova); *velšské angličtina* (abstrakt); *ženských mluvčí* (s. 10); *proudění vzduch* (s. 30); *rozbíraným tématem* (s. 38), *TurekyHSD test* (s. 42).

² Jen ze strany 9: *markantní jak je tomu například...*, *Jak je všeobecně známo tento...*, *Data, která byla nahrána [...]* ve *Walesu však naznačují*.

³ Např. *V oddílu konsonantů považujeme ještě za nutné, ve spojení s tématem naší práce, zmínit vybraná fonotaktická omezení...* (s. 27).

⁴ Např. *období* (s. 24), *zaměřením/zaměříme* (s. 29), *hodnot/hodnotách* (s. 67).

slov, což se negativně projevilo při zobecňování výsledků, kdy měla autorka velký rozptyl v datech. V sekci metoda chybí zásadní informace o tom, jak byly ve zvukových nahrávkách určeny hranice cílových hlásek (mezi /w/ a následujícím vokálem). Kromě stanovení kritérií pro segmentaci by byla vhodná též ukázka spektrogramu. Na s. 40 se píše o tabulce s informacemi o vzdělání mluvčích, avšak žádná tabulka toto neobsahuje. Proč byly percepčně hodnoceny jen styly cin a izo? (s. 42) Autorka to sama neguje na konci práce (s. 70), kdy se zdá, že percepčně hodnotila i spontánní styl.

Co se týče prezentace výsledků, text neobsahuje vážnější problémy. Obrázky jsou názorné a použitá statistika adekvátní. Pouze na s. 45 se píše o „trendu“ s $p = 0,82$. Nejde o překlep? (Navíc obrázek 4.1 tomu neodpovídá). Obrázky 4.15-4.18 jsou spíše nadbytečné, tyto výsledky by stačilo shrnout několika větami, příp. tabulkou. Obr. 4.12 naznačuje, že nemá cenu dělat analýzy věku na 7 mluvčích (autorka to sama přiznává, ale až na s. 65, kde uvádí, že skupina „mladších“ mluvčích zahrnovala pouze jednoho mluvčího!). Prováděná statistická analýza rozptylu je tak bezcenná.

V analýzách, resp. materiálu bohužel chybí zásadní porovnání dat s kontrolní podmínkou, tj. slovy s [w] (*whales* x *Wales*, *wheel* x *week* apod.). Opravdu se žádná taková v korpusu nevyskytla? Je naměřená míra harmonicity/znělosti projevem aproximanty? Nebo frikativy? Chybí zde nějaké kritérium, které by značilo hranici mezi tím. Výsledky tak striktně řečeno nevypovídají příliš o charakteru cílové hlásky – a ani autorka se tímto směrem tolik neubírá, místo toho se zaměřuje na faktory věku a pohlaví mluvčích. Nejzajímavější část výsledků – porovnání první a druhé poloviny hlásky – je prezentována až nakonec a jakoby mimochodem (sekce „další měření“). Rovněž je škoda, že autorka neuvádí výsledky poslechové analýzy. (Do jaké míry šlo o realizace aproximantní, do jaké ne-aproximantní? Máme k dispozici pouze náznaky v diskuzní části.)

Bibliografický seznam sice obsahuje minimum nekonzistentností, ovšem osm odkazů v něm chybí (Jongman et al., 1998, Yuan & Liberman, 2008, Boersma & Weenink, 2016 a pět pramenů ohledně použitého softwaru) a některé další nejsou citovány v textu.

V rámci obhajoby navrhuji, aby autorka reagovala na tyto podněty:

- Jak mohou být výsledky (harmonicita a znělost) ovlivněny segmentační strategií?
- Proč použila autorka korelační metodu pro zkoumání vztahu mezi percepčním hodnocením znělosti a měřenými hodnotami? O jaké typy proměnných se jedná? Jaká statistická metoda by byla vhodnější?

Na závěr konstatuji, že předkládaná práce B. Kolískové s určitými výhradami splňuje svým obsahem i rozsahem požadavky kladené na diplomovou práci. Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem ji doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení **velmi dobře až dobře**.

V Praze dne 26.1.2017

.....
Mgr. Pavel Šturm
Fonetický ústav FF UK